№. 40 1832.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Donderdag den 16 Februarij.

De BREDASCHE COURANT *verschijnt geregeld zes malen per week en is door het geheele Koningrijk, tegen f* 6 *het kwartaal*, franco per post *verkrijgbaar. Alle inzendingen van bijdragen (die van belangrijken inhoud zullen steeds met dankbaarheid ontvangen worden) gaarne franco aan de uitgevers* BROESE & Comp. *Alle* Advertentien, *in zegel gesteld, worden geplaatst tegen* 20 *cents per regel.*

NEDERLANDEN.

BREDA, den 15den Februarij.

Uit Petersburg schrijft men van den 1sten dezer het volgende:

„In den nacht van den 30 en 31 januarij is de adjudant-generaal graaf *Orloff*, met eene bijzondere zending aan Z. M. den koning der Nederlanden belast, van hier vertrokken. Op een oogenblik, waarin de gewigtige vraag over de Belgische aangelegenheid hare ontwikkeling nadert, zal deze zending daartoe dienen, om Europa te overtuigen van de regtschapen grondbeginselen en bevredigende inzigten van Z. M. den keizer, als ook van zijne levendige zorg, om den algemeenen vrede te bewaren."

Gemelde graaf *von Orloff* is den 9 dezer Berlijn gepasseerd, zijne reis naar 's Hage onmiddellijk voortzettende.

— De *Pruissische Staatszeitung* schrijft uit Warschau van den 2den Februarij: „De veldmaarschalk prins van Warschau zal sich onverwijld naar Sint-Petersburg begeven, zoo men denkt, om aldaar bij de reorganisatie van Polen tegenwoordig te zijn en in den raad deswege stelling te nemen. Zijne Doorl. zal, na een kort oponthoud, in deze hoofdstad terug keeren. De kavallerie-generaal, *de Witt*, kommandeert, gedurende zijne afwezendheid, de zich in Polen bevindende russische legermagt. De menschlievende en welwillende gezindheden des veldmaarschalks zullen gewis niet weinig toebrengen, om het gemoed des keizers tot verdere zachtzinnigheid te bewegen."

— De *Hamburger-Correspondent* schrijft, van de poolsche grenzen, in date den 27sten Januarij, omtrent gedachte nieuwe organisatie, het volgende: „Wij vernemen omtrent het toekomstige lot van Polen, dat hetzelve in vier gouvernementen verdeeld zal worden en dat ieder dezer gouvernementen, behalve provinciale staten, ook hunne afgevaardigden op eenen algemeenen rijksdag zenden zal. Op deze wijze zou er nog eene zekere zelfstandigheid in de regering blijven; het centraal bestuur zal echter naar Petersburg overgebragt worden."

— Volgens de *Leipziger Zeitung* waren door die stad reeds 1381 poolsche officiers, 87 onder-officiers en 236 soldaten getrokken. Zij hebben aldaar voor meer dan 1800 kroonen aan kleedingstukken ontvangen.

BELGIE.

BRUSSEL, den 14den Februarij.

De conclusien van den auditeur generaal bij het hoog militair gerigtshof alhier in de zaak van den heer *Steven*, welke zaak heden, dingsdag, in appel van genoemd hof dienen moet, houden: den beschuldigden te veroordeelen tot twee jaren gevangenis, overeenkomstig de bepalingen van art. 65 en 53 van het militair strafwetboek; of ten minste tot een jaar gevangenis, uit kracht van art. 3 der wet van 12 december 1817, gewijzigd door het besluit van 9 september 1814 en van voormeld art. 53, of tot zoodanige andere straf als het hof naar regt mogt oordeelen te zijn.

Intusschen is er, reeds in het laatst der vorige maand, door verscheiden advokaten, leden der regtbank van Luik, eene consultatie ten voordeele van den heer *Steven* opgemaakt; deze consultatie is, op uitnoodiging van den advokaat *Marchot* te Namen, ook door vele leden van de regtbank dier plaats onderteekend. Gemelde advokaat *Marchot* zegt in zijnen uitnoodigings-brief daarbij: „De door de constitutie aan het belgisch volk verleende voorregten en vrijheden, zijn in den persoon van den heer *Steven*, uitgever van den *Messager de Gand*, vermetel geschonden geworden. Zoowel de waardigheid als de pligt van de leden der regtbank, welker schoonste titel onafhankelijkheid is, vorderen de volledige en uitvoer legging van de grondwettige verbintenis, tusschen het volk en deszelfs oppenhoofd aangegaan, te reclameren. Het verschil van staatkundige gevoelens kan hier niet in aanmerking komen; het is tegen de openbare schending der persoonlijke vrijheid en die der drukpers, dat de gekozen verdedigers der regtbank zich, allen, in het bijzonder tegen op moeten komen."

— Onze koning schijnt voornemens te zijn eenige steden te gaan bezoeken; uit Doornik schrijft men, dat de vorst tegen den 25sten aldaar gewacht wordt.

— De gendarmen der gemobiliseerde eskadrons hebben, van wege het ministerie van oorlog, bevel bekomen zich gereed te houden, om op het eerste appel naar de onderscheidene kantonnementen, die hen zullen aangewezen worden, te vertrekken.

— Een onzer dagbladen maakt de opmerking, dat niet een der patriottische ontwerpen tot stand komt. Men had voorgesteld een eere-kruis ter beloonning van dappere en getrouwe daden, men spreekt er niet meer van; den Regent moest eene medaille geslagen worden, niemand denkt er om; vervolgens moesten er uitgedeeld worden aan de steden en gemeenten, die tot de overwinningen van september hebben bijgedragen, een gedenkstuk moest op het martelaars-plein worden opgerigt, men hoort van het een noch van het ander; men heeft der dames moed en het nationale bloed belooft, daar wordt eventuin aan gedacht. Gaat dit zoo voort, men zal, (uit louter patriottische geestdrift, voorzeker!) van niets meer gewagen.

— De brief des heeren *de Potter* wordt door alle bladen afgekeurd en bespot; zelfs een der ministeriele bladen heeft zich van het laatste niet kunnen onthouden; ziedaar, hem dus aan de kaak gesteld, door de lieden, die hij zelf voerde en op het kussen gezet heeft.

ANTWERPEN, den 13den Februarij.

Gisteren heeft er weder verandering in de standplaats der schepen op onze rivier plaats gegrepen. De stoomboot heeft tot op de hoogte van het fort St. Marie de korvet *Proserpina* voortgesleept, waar dezelve gebleven is. In den namiddag zijn vijf kanonneerbooten benevens gemelde stoomboot de rivier tot aan Lillo afgezakt. De *Komeet*, de *Dolphijn* en de *Medusa* zijn gereed om op te komen.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 11den Februarij.

— De diplomatische communicatien van de vreemde kabinetten worden dagelijks menigvuldiger. Het zijn zeer waarschijnlijk de italiaansche en belgische aangelegenheden, die deze werkzaamheid bij de ambassadeurs veroorzaken. Men is hier, in het algemeen, van gedachten, dat de ratificatien van Pruissen, Oostenrijk en Rusland welda komen zullen. Dit vermoeden grondt zich almede op de relatien, die hooge personaadjen met de ambassadeurs van gemelde mogendheden blijven onderhouden.

— Bij de onzekerheid of de heer *Sebastiani* al dan niet de portefeuille van buitenlandsche zaken weder zal aanvaarden, leent men den heer *Perier*, allerlei ontwerpen opzigtelijk te doene ministeriele veranderingen. Volgens een dezer geruchten, zou de heer *Perier* bepaaldelijk de buitenlandsche zaken onder zijne hoede nemen en mede eene directie van staatkundige politie oprigten, waarover hij insgelijks het bestuur op zich nemen zou. Al de overige deelen van het ministerie van buitenlandsche zaken zou men, benevens het publiek onderwijs, bij dat van openbare werken voegen.

Het oogmerk dezer combinatie zou wezen, het voorzien in de vacaturen van twee ministeriën, dewijl de heer *de Montalivet* tot intendant der civile lijst zal benoemd worden.

— Op deze wijze zou het getal ministers verminderd worden, welgunstigen, uithoofde de onmogelijkheid, om eenig aanzienlijk lid uit de beide kamers tot zich te verbinden.

— De *Messager des Chambres* had in zijn nommer van gisteren gezegd, en zelfs bladen deden morgen herhaald, dat het defizit van den heer *Kessner* tusschen de acht en negen millioenen bedragen zou. Van elders wordt deze opgave weder tegengesproken, en zeker, dat gemeld deficit, na aftrek der reeds

Kessner achtergelaten, niet hooger dan vier à vier en een half millioen kan wezen.

Een ander dagblad laat zich over deze zaak dus uit: Het ministerie moest de eerste zijn, die de juiste som aan het te kort des heeren *Kessners* opgaf. Daar het juiste cijfer bekend is, was het veel eenvoudiger en beter, in plaats van in den *Moniteur* te zeggen dat het cijfer van acht millioenen valsch is, aan te kondigen, dat het deficit voor de schatkist 6,265,814 fr. bedraagt en ongeveer twee millioenen voor particulieren.

— Men verhaalt als stellig, dat het garnizoen van Parijs eerstdaags vernieuwd zal worden; de pogingen tot verleiding, bij een groot aantal soldaten beproefd, schijnen tot dezen maatregel te hebben doen besluiten.

— In het Toulonsch dagblad *l'Avisa* van den 4den vindt men het volgende:

» Het 66ste regiment van linie dat ingescheept wordt gaat, noch naar Algiers noch naar binnenlands maar wel naar Navarino. Dit regiment is gisteren, in twee bataillons, op den voet van oorlog, verdeeld geworden. Eene telegraphische depêche heeft de onmiddelijke bewapening bevolen van het fregat *Galatea*, 60 stukken, en van de korvetten de *Dordogne* en de *Rhone*, thans voor de dienst der haven in gebruik. Deze drie vaartuigen moeten tegen den 20sten geheel gereed zijn en 1600 man van het 66ste regiment naar Morea overbrengen. Evenzoo is er bevel gezonden om het werk aan het fregat *Galatea*, dat thans in het bassin gekalefaat wordt, te bespoedigen; dit vaartuig is insgelijks naar Morea bestemd."

Het schijnt dat het gouvernement, gelijk uit het bovenstaande kan blijken, in den beginne te Toulon heeft doen uitstroojen, dat de in te scheepen troepen naar Griekenland bestemd waren; intusschen weet men hier nu met zekerheid, dat dezelve niet derwaarts maar naar Italie zullen afgezonden worden. Het ministerieel avondblad zeide gisteren reeds: dat de marechal-de-camp *de Cubières*, chef van den staf van de eerste militaire divisie, den vorigen dag naar Toulon vertrokken was, en dat men geloofde dat hij het opperbevel over het naar Italie gezonden korps op zich nemen ging.

Latere tijdingen uit Toulon bevestigen dit een en ander; een particuliere van daar ontvangen behelst: » eene landing in Italie is besloten, twee regimenten zullen naar Ancona ingescheept worden. Het vertrek van den marechal-de-camp *Cubières* zou doen vermoeden, dat het ministerie het voornemen niet heeft er meerdere troepen heen te zenden; maar de groote drukte die in Toulon heerscht en de vaartuigen die dagelijks van Marseille aankomende, hoopen [illegible] sterkt zou worden.

Volgens een anderen brief van den 5den, zou het 66ste regiment reeds den volgenden dag aan boord van het linieschip de *Suffren* en de fregatten *Victoire* en *Arthemise* gaan, welke terstond daarop naar Ancona zouden koers houden.

— De Italiaansche aangelegenheden hebben dezer dagen de hoop van de lieden, die tot de zoogenaamde partij der beweging behooren, op eene aanstaande botsing en daarop volgende uitbarsting verlevendigd. Van de andere zijde wordt daarentegen verzekerd, dat dezelve tot geene moeijelijkheden aanleiding geven en ten algemeenen genoegen beslecht zullen worden. De legatien moeten onder het gezag des Pausen verblijven. De vestiging eener Bolognesche republiek of eene van het centraal Italie is eene hersenschim, even onuitvoerbaar als eene belgische; de partijen zouden elkander verscheuren; zij zou een lokaas voor Oostenrijk en een bestendige twistappel zijn. Dit nu willen de kabinetten van Europa voorkomen en Frankrijk inzonderheid, zegt gemelde partij, het zijne er toe bijdragen.

Het *Journal des Debats* dat, naar veler meening, hier de gevoelens van het ministerie uit, stelt tot grondslag, dat Frankrijk in Italie tweederlei belangen heeft; het eerste is, zegt dit blad, dat het zuidelijk Italie onafhankelijk blijve, of liever, dat de Oostenrijksche magt zich tot daar niet uitstrekke. Het jaar 1814 heeft Noordelijk Italie Oostenrijk in handen gegeven; wat gedaan is, is gedaan; zorgen wij maar dat Oostenrijk zich niet buiten de grenzen van 1814 uitbreide; dit is Frankrijks eerst belang in Italie.

Het tweede belang, meent het *Journal des Debats*, dat gelegen is in de verbetering van het lot der volken, hunne vorderingen in de vrijheid.

» Het belang der italiaansche onafhankelijkheid, zegt het, vordert dat wij Romanie den Oostenrijkers doen ontruimen. Het belang der vrijheid, dat wij de hervorm-edicten, die wij bewerkt hebben dat verleend werden, door den Heiligen Stoel doen erbiedigen, daar de Romeinen, trotsch op hunne kleine zege te Cesena en op de Oostenrijkers steunende, welligt geneigd zouden zijn die in te trekken.

» Frankrijk, vervolgt gezegd dagblad, verkeert thans, naar het uiterlijke, te Rome in denzelfden toestand als in de vorige maanden April en Mei, toen het bij Oostenrijk op de ontruiming van Romanie aandrong en bij den paus, om het lot zijner volken te beteren.

» Nu gaan wij, als nagenoeg voor een jaar, aan Oostenrijk ontruiming van Bologna vragen, en aan den paus, om zijne vorm-edicten na te komen en te vermeerderen. Zullen wij zelfde moeijelijkheden uit den weg te ruimen hebben?

» Aan Oostenrijks zijde, neen! want, zoo wij de loopende ruchten mogen geloven, hebben wij reeds soldaten in zee, de vertoogen van onzen ambassadeur kracht en vertrouwen bij zetten.

» Aan de zijde van de paus, neen! want wij hebben de onschendbaarheid van de staten des Heiligen Stoels gewaarborgd, hebben gedaan wat hij ons verzocht. Hij weet, dat wij in de onafhankelijkheid der Bolognezen niet zullen toestammen; wij hebben derhalve regt om vrijheden voor hen te bedingen.

» Wilt gij dan oorlog met Oostenrijk?

» Gij begeert dus, dat het pauselijk bewind gehandhaafd worde?

» Dat zal men ons tegenwerpen, zie hier het antwoord:

» Wij zullen met Oostenrijk niet in oorlog komen, want een, de vier groote Mogendheden gemeen tractaat, legt den pligt op in de Italiaansche aangelegenheden tusschen beide te komen, de onschendbaarheid der pauselijke staten te handhaven. Oostenrijk is het derhalve met ons eens: het is uit kracht van een pligtig tractaat, dat onze soldaten den Italiaanschen bodem weder betraden. Onze soldaten eens in Italie zijnde, staat de partij tusschen ons en Oostenrijk gelijk. Wilt gij de staten van den Paus verlaten? Wij zullen er ook uittrekken; en daar het belang van Oostenrijk is, dat Frankrijk geen vasten voet in Italie hebbe, zal het, wij twijfelen er niet aan, zich haasten naar de vesting Ferrara terug te keeren, opdat wij weder naar Marseille zouden gaan."

De fondsen waren ter beurze van heden (11) als volgt genoteerd: de 5 pCt. 96,70; de 3 pCt. 66,40; Napelsche renten 77,75, alles op tijd; Spaansche perpetuelen 33 een achtste; Romeinsche geldleening 77, en Belgische leening van 24 millioen 74 zeven achtste.

OOSTENRIJK.

WEENEN, den 4den Februarij.

Van de russische grenzen schrijft men, van den 20 dezer, het volgende:

» Mijne vroegere berigten nopens de vermindering der russische troepen in Polen bevestigen zich; eene geheele andere dislocatie of verlegging van troepen is op handen. Of deze veranderingen uit een [illegible] beschouwd worden, is nog onbekend. Intusschen blijven nog groote massa's troepen in het koningrijk terug, die op den eersten wenk geconcentreerd kunnen worden, en eene sterkte van 80,000 man bedragen. Ofschoon ook het russische leger in den laatsten veldtogt veel heeft geleden, zoo is het echter met spoed en veel zorg versterkt, zoo dat men zegget kan, dat hetzelve wel nimmer sterker en geoefender is geweest dan thans. De rust en orde zijn in Polen hersteld; prins *Paskewitsch* en de leden der provisionele regering gaan met veel omzigtigheid te werk in de reorganisatie van het door de revolutie verwoest en uitgeput land en werken met ijver aan de wederherstelling van dat ongelukkig gewest.

IETS OVER DE AMERIKAANSCHE MAATSCHAPPIJEN VAN MATIGHEID.

Zoo als bijna alle ondeugden is ook het onmatig gebruik van sterken drank, in de onderscheidene landen, trapsgewijze toegenomen. Het geestrijk vocht, hetwelk bij deszelfs eerste ontdekking, slechts spaarzaam; veelal slechts als geneesmiddel gebruikt werd, leeren wij later, ja, als een bron van bestaan voor vele, maar ook als oorzaak der verwoesting van nog meerdere huisgezinnen kennen. Smollet verhaalt daarvan, dat ten tijde van koning Willem III, en de koningin Maria, in Engeland het misbruik van sterke dranken zoo sterk was, dat de verkoopers of tappers zich niet schaamden op hunne uithangborden, den voorbijganger, door de volgende opschriften, uit te noodigen: *men komt mij hier, voor de kleinigheid van een stuiver (penning) gedrunken, en voor twee stuivers volkomen dronken of zat gaan. Dengenen, welke zich in zulk een staat mogt bevinden, wordt gratis stroo aangeboden, om tot aan zijne herstelling te kunnen uitrusten.* De regering zelve stond verbaasd over zulke gevolgen, en beproefde door belemmering der stokerijen, die ondeugd tegen te werken; waarin zij echter niet dan in 1751 slaagde, toen het vroeger gebruik van bier weder het overwigt op dat van brandewijn, en jenever, herkreeg. Het bier werd de geliefde drank der Engelschen; maar de beperkingen ten aanzien van het sluiten van jenever in 1827 afgeschaft zijnde, verkrijgt deze laatste weder meer voorkeur. Het verbruik van dat geestrijk vocht is, in twee jaren tijds, met 12

millioen gallons (1) vermeerderd. Men rekent het jaarlijks op 40 millioen gallons.

Ook in Noord-Amerika was die ondeugd niet dadelijk in al hare uitgebreidheid bekend. Het was niet dan na de omwenteling, welke de onafhankelijkheid der Noord-Amerikaansche staten bewerkte, dat het gebruik der sterke dranken aldaar algemeen werd. De regering had, gedurende hunnen onafhankelijkheids-oorlog, den soldaat een ration brandewijn daags toegestaan; en deze bragt, na den vrede, die gewoonte aan zijn eigen haard en aan die zijner geburen en vrienden over. Spoedig was dat gebruik in een der eerste levensnoodwendigheden veranderd, en weldra kon men zeggen, dat de dronkenschap onder de nationale gebreken der Noord-Amerikanen behoorde. Dat gebrek was zóó algemeen, dat, vóór 1828, 72 millioen gallons sterke dranken naauwelijks toereikend waren voor eene bevolking van 12 millioen menschen! Deze hoeveelheid zal nog meer treffen, wanneer men hierbij in aanmerking neemt, dat, uit de volkstellingen van 1810 en 1820 gebleken is, dat de vrouwen en kinderen beneden de zestien jaar destijds het drie-vierde gedeelte der bevolking uitmaakten. Men zoude deze opgave als overdreven kunnen beschouwen; zij is echter de sleutsem van de, niet veel zorg bewerkstelligde, nasporingen van den heer Cranch, eerste regter van het district Columbia, en die verscheidene bijzondere voorbeelden aanbrengt tot bevestiging van de algemeene resultaten, welke zijn arbeid hem opgeleverd heeft. Hij meldt, onder anderen, dat te Washington, eene stad, welker bevolking beneden de 19,000 zielen telt, 224 gepatenteerde tappers gevonden worden; en dat men het verbruik van sterke dranken, op 6¼ gallon 's jaars per hoofd moest rekenen. Ook 33 andere steden hebben dergelijke uitkomsten opgeleverd. Deze zelfde heer Cranch bewijst, dat de Vereenigde Staten, door de bestaande onmatigheid in sterke dranken, jaarlijks 94,425,000 dollars verliezen. Wij zullen in de bijzonderheden dezer rekening niet treden; maar alleen opmerken, dat daarin het getal van 375,000 dronkaards voor Noord-Amerika is tot een der grondslagen aangenomen.

De schrikkelijke verpestingen door dezen dierlijken en zielverwoestenden ondeugd bedreigden den mensch staat, met de rampzaligste toekomst. Het zal nu nagenoeg vijf of zes jaren geleden zijn, dat de christenen in die gewesten getroffen werden door die ontzettende gevolgen, die de grondslagen van den nationalen welvaart dreigden te ondermijnen, en welker invloed, volgens de Goddelijke Openbaring, zich nog in een volgend leven deed gevoelen. Van toen af beproefden zij, door de krachtigste pogingen, de stuiting van dat kwaad. Zoowel de behartiging hunner tijdelijke belangen, als de bevordering van de leer van het Evangelie spoorden hen aan, deze niets onbeproefd te laten. Het vooroordeel, dat, met matigheid gebruikt, de sterke dranken, vooral in een klimaat als Amerika, nuttig, ja zelfs noodzakelijk zijn, was zeer algemeen verspreid; en daar vele lieden, die voor het overige zeer matig waren, dien stelregel hadden aangenomen, vonden de onmatigen daarin een verschooningsmiddel voor hun eigen gedrag. De bestrijders dezer ondeugd namen derhalve tot grondslag aan, dat: medewerking tot verlenging van eenen zoodanigen staat van zaken, zonde was; en dat hij, die niet geheel en al afzag van het gebruik van geestrijke dranken, geacht moest worden als zich aan die zonde schuldig te maken. In het jaar 1826 werd te Boston de *eerste Amerikaansche Maatschappij van Matigheid* opgerigt, van welke men geen lid worden kon, dan na zich schriftelijk verbonden te hebben, van nimmer geestrijke dranken te zullen gebruiken; dan alleen in geval van ziekte, waarin zij door eenen geneesheer, zelf lid van zulk eene Maatschappij, moesten voorgeschreven zijn. Deze maatschappij, gesticht door mannen, die door hunne karakter en maatschappelijke betrekkingen alom geacht waren, nam in leden toe met eene snelheid, van welke geene andere instellingen de voorbeelden opleveren. Deze aanwas is daarom te merkwaardiger, daar de maatschappij geene andere dan godsdienstige en zedelijke overredingsmiddelen, bezigde en eene neiging bestreed, waarop, zoude men zeggen, dergelijke betoogtrant niet vatten zoude. Weldra schaarden zich allen, die het wel met hun land meenden, bij deze weldenkenden, hen in de bereiking van hun edel doel, met al hunne magt, ondersteunende. De overheidspersonen in de voornaamste steden maakten statistieke opgaven van de bedreven misdaden bekend; waarbij zij tevens deden uitkomen, het aandeel, hetwelk de dronkenschap in de meeste derzelven gehad had. Onderscheidene geneeskundige akademien verkondigden openlijk het groot belang der matigheid; die van New-Hampshire verklaarde zelfs, dat hare leden elkander onderling het gebruik van geestrijke dranken hadden verboden. Een dergelijk besluit werd door de advokaten der drie graafschappen genomen. Twee dagbladen: *the National Philanthropis* en *the Journal of Humanity* werden, met het doel van de verbreiding der grondstellingen van de Maatschappij, uitgegeven.

Onderscheidene volksgeschriften, werden met hetzelfde oogmerk bij honderd-duizende exemplaren, door het geheele land verspreid. Er werd een gerprijs voor het antwoord dezer prijsvraag: » is het » den Christen geoorloofd sterke dranken te gebruiken of te ver» koopen?" uitgeloofd. Veertig memorien dongen naar den prijs, die behaald werd door den heer *Stuart*, hoogleeraar in de letterkunde te Andover. Deze, even als al zijne mededingers, met uitzondering van een, beantwoordde de vraag ontkennend. Dit beginsel aannemende, beproefde de maatschappij een beroep op de vaderlandsliefde en godsvrucht der branders en sterke drank-verkoopers, ter opoffering van hunne geldelijke belangen, ten behoeve van de tijdelijke en eeuwige belangen hunner medeburgers. Ook hierin is de maatschappij, even als in alle hare handelingen oneindig beter geslaagd, dan men menschelijker wijze onderstellen kon.

Ziehier eenige resultaten, waarin zij zich na vijf jaren arbeids verblijden mag. Thans zijn er in negentien der vereenigde Staten, algemeene Maatschappijen, welker werkkring zich over den geheelen staat uitbreidt. Alleen in de staten van Maine, Alabama, Louisiane, Illinois en Missouri zijn dergelijke algemeene Maatschappijen nog niet opgerigt. Behalve deze zijn er in Amerika meer dan 3000 plaatselijke maatschappijen, welker getal leden meer dan 300,000 bedraagt; meer dan 3000 dezer leden waren vroeger dronkaards van beroep. De invloed dezer Maatschappijen bepaalt zich niet alleen tot hen, die, als leden derzelve, door hunne belofte gebonden zijn; hij breidt zich ook uit over eene menigte andere lieden, die door eene verkeerde schaamte, bevreesd zijn zich aan soortgelijke vereenigingen aan te sluiten, en die toch wat het beginsel betreft; met dezelve overeenstemmen. Het departement van oorlog heeft de rations sterken drank, welke nog steeds aan de troepen werden uitgedeeld, ingetrokken; en alleen die uitdeeling behouden voor dagen van buitengewone dienst; omdat deze door eene wet bepaald zijn. Het departement der marine heeft dergelijke inrigtingen gemeenlijk doen maken, om [illegible] eene vermindering van zes *cents* (stuivers) per ration toe te staan, aan elken matroos, die vrijwillig van het gebruik van sterken drank afzag. Men is geneigd te geloven, dat de deugd der matigheid onder het Amerikaansch scheepsvolk voortgangen maakt; wanneer men weet, dat op 486 man, aan boord van het fregat *the Brandyne* 326 van hunne rations afstand gedaan hebben, tegen ontvangst van bovengemelde toelage. Dezelfde verbetering merkt men bij de koopvaarders op. In minder dan negentien maanden, zijn 150 schepen de haven van Boston uitgezeild, zonder van sterke dranken geapprovisioneerd te zijn, en tegenwoordig zijn er meer dan 400 schepen in zee, zonder een vat brandewijn aan boord te hebben. Men heeft even zoo de noodzakelijkheid ingezien om, in denzelfden geest, op de jonge lieden te werken en hen tegen de ondeugd van dronkenschap te beschermen. Dientengevolge zal men in de 9963 districts-scholen, welke in New-York bestaan, en waar ruim 500,000 leerlingen onderwezen worden, matigheids-maatschappijen vestigen. Dat voorbeeld zal, ongetwijfeld, door de andere staten gevolgd worden. Meer dan 3000 kooplieden in sterke dranken hebben dien handel opgegeven; meer dan 100 herbergh houders weigeren den reiziger sterke dranken te leveren, en ruim 1000 branders of stokers hebben hunne fabrieken gesloten. Sommige zijn daartoe door vermindering van het vertier, anderen daarentegen door hunne eigene overtuiging gebragt. De president der Vereenigde Staten heeft openlijk verklaard, dat, over eene groote uitgestrektheid lands, welke hij kortling doorgetrokken was, het verbruik van sterke dranken tot op de helft was verminderd.

Eenige bijzondere voorbeelden treffen nog sterker dan deze algemeene trekken. In eene stad van de Maine, sterk in bevolking 1000 zielen, verbruikte men jaarlijks 10,000 gallons sterke dranken; terwijl men er 17 gepatenteerde tappers telde. In dit oogenblik woont er slechts één tapper en het verbruik is thans 200 gallons 's jaars. Ketbijs telde men er 50 [illegible] thans zijn er slechts 29, de 21 andere geheel verbeterd. Gilde. Te Lijme in New-Hampshire, waar men voorheen jaarlijks 6000 gallons verkocht, worden thans, in hetzelfde tijdvak nog meer dan 600 gallons gesleten. In eene der steden van Vermont hebben de personen, die van het gebruik van sterken drank afstand gedaan hebben, 6000 dollars in één jaar bezuinigd. Het zoude niet moeijelijk vallen nog vele dergelijke voorbeelden aan te voeren.

De invloed der maatschappij heeft zich ook bij den vreemdeling doen gevoelen. Ook in Ierland, Schotland, Engeland, Zweden en op onderscheidene eilanden van de Zuid-zee zijn dergelijke maatschappijen opgerigt. Te Oahu, een der Sandwichs Eilanden, telt er eene van meer dan 1000 leden.

Wij vragen hier: aan welke oorzaken moet men dergelijke uitkomsten toeschrijven? Zoude het voldoende geweest zijn: het ge-

(1) Een gallon is nagenoeg gelijk aan drie en een halve kan (*litre*.)

bruik onzedelijk te verklaren, om al die Amerikanen eene gewoonte te doen vaarwel zeggen, die reeds zoo diep in hunne zeden geworteld was; om hen te doen toestemmen, niet alleen in eene gedeeltelijke hervorming, maar tot eene algeheele onthouding; om hen over te halen tot die verhooging boven het vooroordeel van zich belagcheijk te maken; om hen te doen besluiten te arbeiden aan de te ondervorderijk van die hunner natuurgenooten, die tot aan de laagste zonden vervallen waren? Neen! weinig zoude het gebaat hebben om op de rede te werken en berekeningen en statistieke opgaven bekend te maken — er was een krachtiger hefboom nodig; en deze was het Evangelie. Het beroep op de verlichting, daarin vervat; het bezig zijn, niet aan de herstelling van een op zich-zelf staand gebrek, maar aan de verbetering van den gehelen mensch, deert tot deze zedelijke hervorming geleid, welker gevolgen zich met elken dag meer uitbreiden, en welker eindelijke uitkomsten, wanneer zij derzelver hoogsten trap bereikt hebben, voor Amerika niet hoog genoeg te waardeeren zullen zijn.

(*Le Semeur.*)

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

DINGSDAG, 14 *Februarij* 1832.

Nederlanden, Werkelijke schuld, 2½ pct.	ƒ	39¼	à 39⅜	39⅜
Uitgestelde schuld.		⅞	à 1	—
Kansbiljetten.		15	à 15⅛	15¼
Amortisatie Syndicaat, 4½ pct.		67	à 67½	67½
Idem. idem., 3½ pct.		52⅝	à 53¼	53
Oorlogs-lasten 1830. à 5 pct.		80¼	à 80⅜	80½
Vrijw. geldl. 1831. à 6 pct.		91⅛	à 91⅜	91½
Schatkist-biljetten, 6 pct.		95⅝	à 96¼	96
Handel-Maatschappij, 4½ pct.		—	à —	—
Frankrijk, inschr. op 't Grootb. 3 pct.		66½	à 67	66⅝
Rusland, Bij *Hope en Comp.*, 5 pct.		87¾	à 88¼	88
Bij dezelfde 1822, 5 pct.		89½	à 90	91¾
Spanje, Certific. Amst., 5 pct.		46⅜	à 47½	47
Dezelfde 3 pct.		29½	à 29¾	29½
Uitgestelde schuld.		6½	à 6⅝	6⅝

* * Gisteren avond, ten half negen uren, overleed, tot mijne bittere droefheid, mijn geliefde Echtgenoot LAURENS OTERS, in den ouderdom van bijna zes-en-veertig jaren.

Breda, den 14den Februarij 1832.

ELIZ. OTERS,
geb. Vouw.

* * Den ondergeteekende PIETER SOETHOUDT, Rentenier, wonende te *Bergen-op-Zoom*, [illegible] een jeder van wie [illegible], eenige Goederen te [illegible], [illegible] betaling, of een schriftelijk bewijs, door hem afgegeven; verklarende, dat geene andere Schulden door hem zullen erkend, noch betaald worden.

Bergen-op-Zoom, 13. Februarij 1832.

PIETER SOETHOUDT.

* * Degenen, welke vermeenen eenige pretentie te hebben op of verschuldigd zijn aan wijlen ANTONIE KRIESEELS, schipper te *Lisse*, en aldaar overleden, gelieven zich voor of op den 15den Maart aanstaande, te adresseren bij den heer HENRIKUS SCHRAUWEN, burgemeester van *Rijen* en *Leur*.

Na gezegde tijdsbepaling, zullen geene pretentien meer worden aangenomen.

* * Die eenige pretentie hebben, of verschuldigd zijn aan de Nalatenschap van wijlen JACOBA VAN ROOSENDAAL, Particulier, laatst gewoond hebbende in de Eindstraat te *Breda*, en aldaar op den 10den December 1831 overleden, gelieven zich voor of op den 1sten Maart eerstkomende aan te melden bij H. A. SCHELLEKENS, in de Visschmarkt, te *Breda*, gallende na gezegde tijdstelling geene pretentien meer worden aangenomen.

Voor de Rente.

AMORTISATIE SYNDICAAT.

ADMINISTRATIE DER DOMEINEN, WEGEN, BOSCHEN en MIJNEN.

De Agent van 't Domein te *Breda*, zal op Donderdag den 23sten Februarij 1832, 's morgens om 10 uren, ten huize en herberge van de Weduwe VAN ORUENENDAAL aan het Spanjaardsberg onder *Ginneken*, ten overstaan van den Heer Burgemeester van *Rijen* en *Leur*, publiek verkoopen:

11 Kavelen EIKENBOOMEN, staande in de *Rijensche Bossen*,
14 Kavelen EIKENBOOMEN, aldaar,
6 Kavelen MASTENBOUNSTAKEN en DRAGEL op [illegible] aan de *Bredasche Straat* aldaar,
1 Kavel SCHAARHOUT, in de Hoeve van *Hoiten*,
14 Kavelen EIKENBOOMEN, aldaar,
11 Kavelen MASTSPARREN, DUNNEZEL- en BRANDHOUT, in het *Mastbosch* te *Hoiten*.

De kenditien van verkooping liggen ter lezing ten kantore van den Agent. Zijnde bij den Domeinalen Plantzadjemeester A. Th. VAN OPSTALL te *Ginneken*, en den Boschwachter J. J. VAN DER WEE te *Dongen*, nadere informatien te bekomen.

Breda, den 7den Februarij 1832.

De Agent voornoemd,
M. SMITS.

SCHOUWBURG TE BREDA.

Op Donderdag den 16den Februarij 1832: SIEGFRIED VAN HOHENWART of *de Kluizenaar in het Kikenbal*, oorspronkelijk Riddertooneelspel in vijf bedrijven, naar het bekende geschiedverhaal *de standvastige Genoveva* of *Genevieve de Brabant*; door den heer *M. Westermain*; gevolgd van HET BANKROET VANDEN SCHOENLAPPER, geestig blijspel met zang, in een bedrijf naar het fransch.

* * Door de Boekhandelaren VAN GULICK en HERMANS te Breda, is op den 13den Februarij 1832, aan de Wel Ed. Achtb. Heeren Burgemeester en Wethouders ter vertaling in het Nederduitsch aangeboden; Le Docteur de Village, ou les infortunes d'un philosophe, par *M. B. D'Ennemieres*.

* * De A. J. VAN DEN SIGTENHORST te *Deventer* is uitgegeven en alom verzonden:
DE NATIONALE KLEEDERDRAGT door *B. MEFLINK*.

SPECIALE KAART,
EN BESCHRIJVING VAN DEN ROEMRIJKE TIENDAAGSCHE VELDTOGT EN DERZELVER VERKLARING.

Waarop alle Voorwaartsche Marschen der 1ste, 2de, 3de divisien, de Reserve, en de bijzondere bewegingen der Troepen en Marine op de Schelde, den stand en vlugt van den vijand, alles met bijzondere kleuren, juist en naauwkeurig aangewezen, alle uit echte berigten en authentieke opgaven, nevens de *Afbeelding van het Metalen Kruis*, aan wederzijden, vervaardigd uit het veroverd Geschut van den vijand, en het bijgaande *Ordenlint*, in kleuren. Prijs ingebonden gl. 3. ƒ —.90 Cents, te Amsterdam bij E. MAASKAMP en te Breda bij BROESE & Comp.

* * Bij BREST VAN KEMPEN thans Boekverkooper te *Amsterdam*, zijn de volgende Werken uitgegeven en te bekomen:

S. STIJL, de opkomst en bloei der Vereenigde Nederlanden	ƒ 5,60.
Mr. S. Jz. WISELIUS, de Staatkundige verlichting der Nederlanderen	- 3,60.
Geschied- en Regtskundig onderzoek over de afdanking van Krijgsvolk bij de Staten	- 1,20.
[illegible]	- 0,50.
GRONDWET voor het Koningrijk der Nederlanden Holl. en Fr.	- 1,00.
D. HERBIGNY, Europa's Toekomst	- 3,00.
W. BILDERDIJK, Nasprekkeling	- 2,00.
Vrouwe K. W. —— Nieuwe Gedichten	- 2,50.
G. LAUTS, Woordenboek voor de Spelling	- 1,80.
KAART van EUROPA door DE BOUGE in 9 bladen	- 4,00.
A. DUGÈS, Handboek der Verloskunde met platen	- 4,50.
LATIJNSCHE GRAMMATICA 2 deelen	- 1,50.
J. BOSSCHA, Grieksch Leesboek 2 deelen	- 2,40.
L. F. WILLEMS, de la Langue Belgique Lettre a M. *Sylvain van de Weyer* à	- 0,60.
PROCES contre DE POTTER, TIELEMANS et leurs correspondantes 2 Vol.	- 3,00.
BIJDRAGEN tot het oude Strafregt in België met platen	- 2,60.
J. CATS, Werken 1e en 2e aflevering, elke aflevering à	- 1,50.

NB. De 2e aflevering is ter persse en zal in de volgende maand uitkomen.

* * Bij BROESE & COMP. te *Breda* is verkrijgbaar:
JAARBOEKJE voor het koningrijk der Nederlanden, uitgegeven op last van Z. M. den Koning der Nederlanden. ƒ 01 00.

Met het meeste succes debiteren bovengemelden:
HANDBOEK der Algemeene Geschiedenis, door Mr. G. DORNSEIFFEN, 1ste deel (Oostersche volken). 2de deel (Grieken). 3de deel (Romeinen). 4de deel (Middeleeuwen).

Het 5de Nommer van den MILITAIREN SPECTATOR zal op Vrijdag den 17den dezer het licht zien. Hetzelve bevat, onder anderen, een uitgebreid verslag van de bemagtiging van *Wemeldinge* door de Russen in September 1831.

De uitgevers herinneren hunnen geabonneerden hunne naam op te geven, ingeval er geen exemplaren, dan bij inteekening van 16 Nommers, à ƒ 2,25, franco per post, worden verzonden.

Te Breda, bij BROESE & Comp., Boekdrukkers en Boekverkoopers